

EXPUNERE DE MOTIVE

Convenția asupra protecției patrimoniului cultural subacvatic a fost adoptată în cadrul celei de a 31-a sesiuni a Conferinței generale a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, întrunită, la Paris, în perioada 15 octombrie - 3 noiembrie 2001.

Parte integrantă a patrimoniului cultural al umanității și element deosebit de important al istoriei popoarelor, națiunilor și relațiilor dintre acestea, patrimoniul cultural subacvatic este, astăzi, tot mai amenințat. Dezvoltarea rapidă a tehnologiilor și a tehnicilor de explorare a condus, în ultimele decenii, la accesul fără precedent la fundurile marine și la patrimoniul cultural pe care acestea îl adăpostesc; deopotrivă, exploatarea și comerțul cu asemenea bunuri au devenit activități tot mai răspândite și profitabile, încât se poate vorbi despre prădarea siturilor arheologice marine și, în multe cazuri, despre distrugerea unor bunuri de valoare științifică și culturală inestimabilă.

În timp ce patrimoniul cultural situat pe pământ a putut beneficia, de-a lungul ultimelor decenii, de o protecție juridică la nivel național și internațional crescută, patrimoniul cultural subacvatic nu a beneficiat, până la adoptarea Convenției UNESCO din 2001, de o protecție suficientă în dreptul internațional și nici în mare parte din legislațiile naționale.

În acest context, s-a impus cu necesitate, și în regim de urgență, adoptarea unui instrument juridic internațional în scopul protejării patrimoniului cultural subacvatic, cu atât mai mult cu cât, după adoptarea Convenției Națiunilor Unite din 1982 asupra dreptului mării, a fost recunoscută obligația statelor de a proteja obiectele cu caracter arheologic sau istoric așezate pe fundul mării, urmând ca un regim de protecție detaliat să fie elaborat printr-un instrument internațional specific.

Convenția reprezintă acest instrument. Ea a fost elaborată la 2 mai 2001 în cadrul celei de a 31-a sesiuni a Conferinței generale a UNESCO și aprofundează protecția internațională despre care se face vorbire în Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării, prin adoptarea de măsuri juridice, administrative și operaționale corespunzătoare.

Obiectivele avute în vedere de Convenție vizează îmbunătățirea protecției și conservării patrimoniului cultural subacvatic, sensibilizarea publicului cu privire la acesta, Statele Părți urmând a lua fiecare sau, după caz, împreună, toate măsurile necesare pentru protecția patrimoniului cultural subacvatic, utilizând, în acest scop, în funcție de capacitățile lor, cele mai adecvate mijloace de care dispun.

Convenția definește termenii și conceptele esențiale cu care operează, respectiv, "patrimoniul cultural subacvatic", prin care se înțelege toate urmele existenței umane având caracter cultural, istoric sau arheologic care au fost parțial sau în totalitate acoperite de apă, periodic sau în permanență, de cel puțin 100 de ani, cum ar fi siturile, structurile, clădirile, obiectele și resturile umane, navele, aeronavele, alte vehicule sau orice parte din acestea, împreună cu încărcătura sau orice alt conținut, precum și obiectele cu caracter preistoric; "intervenție asupra patrimoniului cultural subacvatic", definind o activitate care are ca obiect principal patrimoniul cultural subacvatic și care ar putea să aducă atingere materială sau să producă daune acestui patrimoniu, direct sau indirect; "intervenție care afectează întâmplător patrimoniul cultural subacvatic", definind o activitate care, deși nu are ca obiect principal sau secundar patrimoniul cultural subacvatic, ar putea aduce atingere materială sau să producă daune acestuia etc.

Convenția cuprinde prevederi privind drepturile și responsabilitățile referitoare la patrimoniul cultural subacvatic în ansamblul său, la protecția patrimoniului cultural subacvatic din apele interioare, din apele arhipelagice și din marea teritorială, din zona contiguă, din zona economică exclusivă și pe platoul continental, prevederi privind cooperarea și schimbul de informații, formarea specialiștilor în domeniul arheologiei subacvatice etc., precum și, în anexă, normele cu privire la intervențiile asupra patrimoniului cultural subacvatic.

Convenția asupra protecției patrimoniului cultural subacvatic (2001) vine să completeze cadrul juridic specific domeniului patrimoniului cultural în general, și ne referim la cele adoptate sub auspiciile UNESCO, Convenția cu privire la mijloacele de prevenire și interzicere a importului, exportului și transferului ilicit de bunuri culturale (1970), Convenția privind protejarea patrimoniului mondial, cultural și natural (1972), Convenția pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial (2003), și la cele adoptate sub auspiciile Consiliului Europei, în special, Convenția pentru protejarea patrimoniului arhitectural al Europei (1985), Convenția europeană cu privire la protejarea patrimoniului arheologic (1992), Convenția europeană a peisajului (2000) și Convenția – cadru a Consiliului Europei asupra valorii patrimoniului cultural pentru societate (2005).

Menționăm că până în prezent au depus instrumente de ratificare a Convenției următoarele state: Panama, Bulgaria, Croația, Spania, Libia, Nigeria, Lituania, Mexic, aceasta urmând să intre în vigoare la trei luni de la depunerea celui de-al 20-lea instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare.

Forma proiectului de act legislativ alăturat a fost finalizată în urma supunerii lui dezbaterii publice, cu observarea prevederilor Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică.

Luând în considerare importanța preluării Convenției în sistemul de drept național, propunem ca proiectul de Lege să fie adoptat de către Parlament, cu procedura de urgență prevăzută de art.76 alin.(3) din Constituția României, republicată.

Față de față prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege anexat, pe care vă rugăm să-l aprobați.

PRIM-MINISTRU

CĂLIN POPESCU - TĂRICEANU

